

İHMAL VE İSTİSMARDAN KORUNMA

İhmal

İhmal; barınma, yeme-içme, eğitim, denetim, sevgi, tıbbi bakım gibi gereksinimlerin karşılanmaması ve yaşa uygun olan bakıminin verilmemesidir. Çocuğun kötüye kullanımının en yaygın şeklidir.

İhmal Göstergeleri;

Yalnız bırakma, tehlikelerden korumama, sık sık kazaya uğrama, uygun olmayan kişilerin bakımına bırakılma, terk edilme, evden kovulma, eve kabul edilmeme, eğitimin aksaması, tıbbi bakımının yerine getirilmemesi, eksik ve kötü beslenmesi, pis ve bakımsız olması, çocuğun konuşmasına izin verilmemesi, çocuğun küçük hatalarını bile ailesine söylemekten korkması, iletişimde güçlük, sevgi ve ilgi açlığı, madde kullanım vb...

İstismar

İstismar; Çocukların, bakımını yapan kimseler ve diğer yetişkinler tarafından fiziksel, duygusal, zihinsel veya cinsel gelişimlerini engelleyen ya da beden veya ruh sağlığına zarar veren, kaza sonucu olmayan durumlarla karşı karşıya bırakılmasıdır.

İstismar Türleri:

- 1) Fiziksel İstismar:** Dövme, yanıklar, kesici travmalar, boğulma, zehirlenmeler, ısırılma...
- 2) Duygusal İstismar:** Çocuğun gereksinim duyduğu ilgi ve sevgiden yoksun bırakılması ya da çocuğun duygu ve düşüncelerine ilişkin yetişkinlerin uygun olmayan tepkiler vererek çocuğun psikolojik hasara uğratılmasıdır. Reddetme, aşağılama, umursamama, yıldırma, yoksun bırakma, davranış bozuklukları sergilemesine göz yumma...

3) Cinsel İstismar: Çocuğun, bir yetişkin tarafından cinsel isteklerinin doyumu için kullanılması ya da kullanılmasına göz yumulmasıdır.

4) Ekonomik İstismar: Çocuğun gelişimini engelleyici, haklarını ihlal edici işlerde ya da düşük ücretle, iş gücü olarak çalışması veya çalıştırılması olarak tanımlanmaktadır.

Cinsel İstismarın Sınıflandırılması

1. Temas İçermeyen İstismar: İstismarcının çocuğun cinsel özelliklerine yönelik olarak konuşması. Cinsel organları gösterme (teşhircilik). Pornografik resim gösterme. Açıkça veya gizlice çocuğu çıplakken gözlemek gibi röntgencilik eylemleri. Karşı cins davranış modellerini benimsetmeye çalışması, giydirilmesi. Cinsel içerikli küfür edilmesi.

2. Cinsel İlişki İçermeyen Dokunma: İstismarcının ve çocuğun giyinik veya çıplak olması halinde cinsel organlara dokunma, okşama ve/veya mastürbasyonu kapsar.

3. İstismarcının çocuğun vücuduna yönelik eylemler: Cinsel ilişki ve tatmin edici diğer eylemler

4. Cinsel Sömürü: Çocuğa veya üçüncü kişilere para ve benzeri şeylerin verilmesi karşılığında çocuğun yetişkin tarafından cinsel olarak kullanılmasıdır. Fuhuş, pornografi, cinsel sömürü amaçlı kullanma, erken evlendirme....

İstismar Sayılabilecek Diğer Davranışlar

Karşı cinsten birinin izinsiz olarak, yaşlılar arasında birine dokunması, sürtünmesi. Yaşça büyük birinin reşit olmayan kişiden kendisine dokunulmasını istemesi (masaj yaptırması, kaşıtması). Yaşça büyük tanıdık ya da yabancı birinin kendinden küçük olanlara sebepsiz hediye alması. Cinsel içerikli küfür ve konuşmalarda bulunması. 18 yaşını doldurmamış bireyler arasında 4 yaş farkı bulunan arkadaşlıklar.

Cinsel İstismara Uğrayan Çocuğun Tepkileri

Çocuğun algı ve tepkileri değişim gösterebilir. Genellikle ilk olarak çok korkup içine kapanır. Hemen sonrasında suçluluk, kaygı ve öfke duygularıyla birlikte ağır depresyon belirtileri gelebilir. Çocuk kendisine yapılan cinsel istismarın nedenini ve boyutunu kavrayamayabilir, bu konuyu nasıl ifade edeceğini bilemeyebilir ya da kendisine inanmayacaklarını düşünebilir. Bu nedenlerle istismarı paylaşmaya cesaret edemeyebilir. Kendisini baskı altında hisseden çocukta bir süre sonra birtakım belirtiler görülebilir.

Cinsel İstismara Uğrayan Çocuklar Ne Tür Belirtiler Gösterebilir?

Küçük Çocuklarda; Mutsuzluk, kaygı, hiçbir teşhis konulamayan karın ağrıları, baş ağrıları veya benzeri bedensel şikayetler, depresyon, fobik tepkiler, ağlama ve bağıрма şeklinde öfkeli reaksiyonlar, yaşanan travmanın zihinde tekrar anımsanmasına bağlı olarak ses ve görüntülerin tekrar canlanması yani travma sonrası stres bozukluğu, anneye ya da bakıcıya aşırı bağımlılık geliştirme, belli insanlarla olmayı ve belli yerlere gitmeyi reddetme, arkadaşlardan uzaklaşma, yalnız kalmayı tercih etme, uyku düzeninde bozulma, kabuslar, çığlık atarak uyanma, uyuyamama, gece altını ıslatma, parmak emme vb...

Ergenlerde; Arkadaş ilişkilerinin bozulması, saldırganlık, okul başarısında düşme, okuldan kaçma, dikkat sorunları, teşhis konulamayan baş ağrıları, mide bulantıları vb. bedensel şikayetler, güvensizlik, mutsuzluk, keyifsizlik, depresyon, intihar düşünceleri, madde ya da alkol kullanma, öz bakımın ihmal edilmesi, yeme ve uyku bozuklukları, cinsellik, hamilelik ya da cinsel yolla bulaşan hastalıklara karşı ani ve aşırı ilgi, cinsel içerikli davranışlarda bulunma.

İstismarın en sık görüldüğü zamanlar;

Yazın,
Hafta sonu,
Saat 20.00-02.00.

En savunmasız oldukları anlar:

banyo,
oyun,
uyku saati...

Cinsel İstismarın Anne ve Baba Üzerindeki Etkileri

Kızgınlık, suçluluk, öfke, şok, inanamama, çocuktan uzaklaşma, çaresizlik, yas ve aldatılmışlık, intikam, utanç.

Çocuklar Neden İstismar Edildiklerini
Söyemezler!

Kendilerine inanılmayacağından korkarlar.

Başlarının belaya gireceğinden korkarlar.

İstismarcının tehditlerinden korkarlar.

İstismarcıyı korumak isteyebilir, sevebilir ama yaptıklarını sevmeyebilir.

Nasıl anlatılacağını bilmeyebilirler.

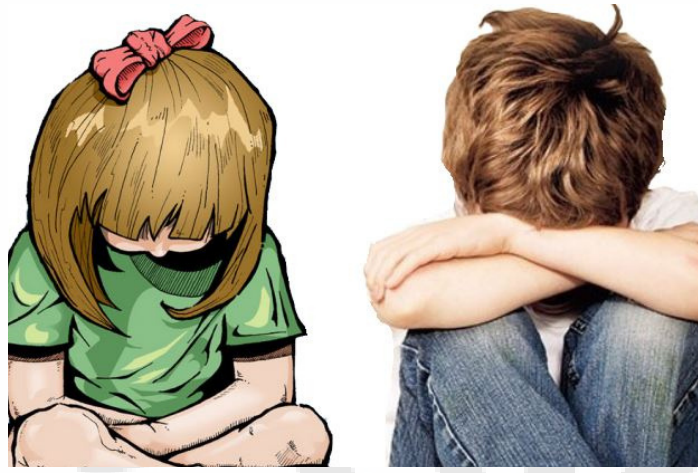
Cinsel davranışların yanlış olduğunu bilmeyebilirler.

Arkadaşları tarafından dışlanabileceklerinden korkarlar.

Büyüklerle (otorite figürleriyle) cinsel konuları konuşmaktan utanırlar, korkarlar.

Gambaz olarak adlandırılmak istemezler.

İyi çocukların cinsellikle ilgili sözcükleri kullanmasının doğru olmadığı söylenmiştir.

En Fazla Risk Altında Olan Çocuklar

- Savunmasız görünen, çekingen
- Yaşına göre küçük gösteren
- Çok güvenilir Sevgi ve şefkat arayan
- Yalnız ya da yakınına yeni kaybetmiş
- Kendine güveni az
- Sindirilen Engelli ya da iyi iletişim kurulamayan
- Koruma altında ya da evden uzak
- Daha önce istismar mağduru olan

Ebeveynlerin Yapması Gerekenler

- Her zaman çocuğunuzun nerede, kimlerle olduğunu ve ne zaman döneceğini bilin.
- Çocuklarınız için zaman ayırın.
- Çocuklarınıza şeker, para, pahalı hediyeler, filmler veya bilgisayar oyunları vererek onların sevgisini kazanmaya çalışan kişilere karşı uyanık olun. Çocuğunuza bakan kişi hakkında bilgi sahibi olun. Çocuklarınızla "İyi Dokunuş" yani uygun olan dokunuş "Kötü Dokunuş" yani uygun olmayan dokunuş hakkında konuşun.
- Yanlış olduğunu hissettikleri şeyleri ya da onları korkutan herhangi bir şeyi reddetme konusunda kendilerine güvenmeyi öğretin.
- Çocuklarınızla açık, güvenilir, iyi bir ilişki kurun.
- Her zaman onların korku ve endişelerini dikkatlice dinleyin.
- Çocuğunuza anormal derecede ilgi gösteren birine karşı uyanık olun.
- Çocuklarınızla sizin kontrolünüz dışında temas kuran kişilere karşı uyanık olun.

Vurgulanması Gereken Mesajlar

Tanıdığın biri olsa bile, bir yere gitmeden ya da birinin arabasına binmeden önce her zaman ilk olarak ebeveynlerine sormalısın.

Tanıdığın biri olsa bile, birinden bir şey kabul etmeden önce her zaman ilk olarak ebeveynlerine veya güvendiğin bir yetişkine sormalısın.

Tek başına oynamaya çıkma ve yanında kimse olmadan bir yere gitme.

Her zaman kendi adını, ev adresini, ailenin telefon numarasını ve ebeveynlerinin adını bilmelisin.

Biri sana dokunmaya çalıştığında ya da seni rahatsız edecek şekilde davrandığında doğru olan şey "Hayır!" demek ve o ortamdan uzaklaşmaktır.

Korku, rahatsızlık ya da kafa karışıklığı yaşadığında mutlaka anne veya babanla paylaş.

Unutma ki "Hayır!" demenin hiçbir sakıncası yok.

Sen güvende olma hakkına sahipsin.

İstismara Maruz Kalan Çocuklar İçin Nerelere Başvurulabilir?

Savcılığa dilekçeyle bireysel başvuru
Rapor ile birlikte kurumsal başvuru
Polis İmdat 155
Jandarma İmdat 156
Sosyal Hizmetler 183

**ÇOCUK SUSAR
SEN SUSMA,
İSTISMARA
SESSİZ KALMA!**

OKUL PSK. DAN.

MELTEM TUNÇ
ADIGÜZEL